

18TH

PSYCHOLOGY DAYS IN ZADAR
DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY • UNIVERSITY OF ZADAR

24. - 26. MAY 2012.

Lucija Mičić, Studentsko savjetovalište
Anita Vulić-Prtorić, Odjel za psihologiju
Sveučilišta u Zadru

**Psihosomatski simptomi u uzorku
studenata**

Uvod

- Psihosomatski simptomi su svi oni tjelesni simptomi koji se pojavljuju pod utjecajem emocionalnih čimbenika.
- Klasificiraju se s obzirom na organski sustav koji je uključen u simptomatologiju:
 - ❖ Pseudoneurološki
 - ❖ Kardiovaskularni
 - ❖ Muskulatorni
 - ❖ Respiratorni
 - ❖ Gastrointestinalni
 - ❖ Dermatološki
 - ❖ Bol/slabost

Uvod

- Tjelesne tegobe različite etiologije česte su u studentskoj populaciji.
- Budući da uzrokuju rastresenost i emocionalnu patnju, ovi simptomi su često povezani s teškoćama na planu akademske i emocionalne prilagodbe studenata, te su povod rada sa studentima u studentskim ambulantomama i savjetovalištimama.

Cilj

- Istraživanje je provedeno s ciljem ispitivanja pojavnosti različitih tjelesnih simptoma u uzorku studenata.

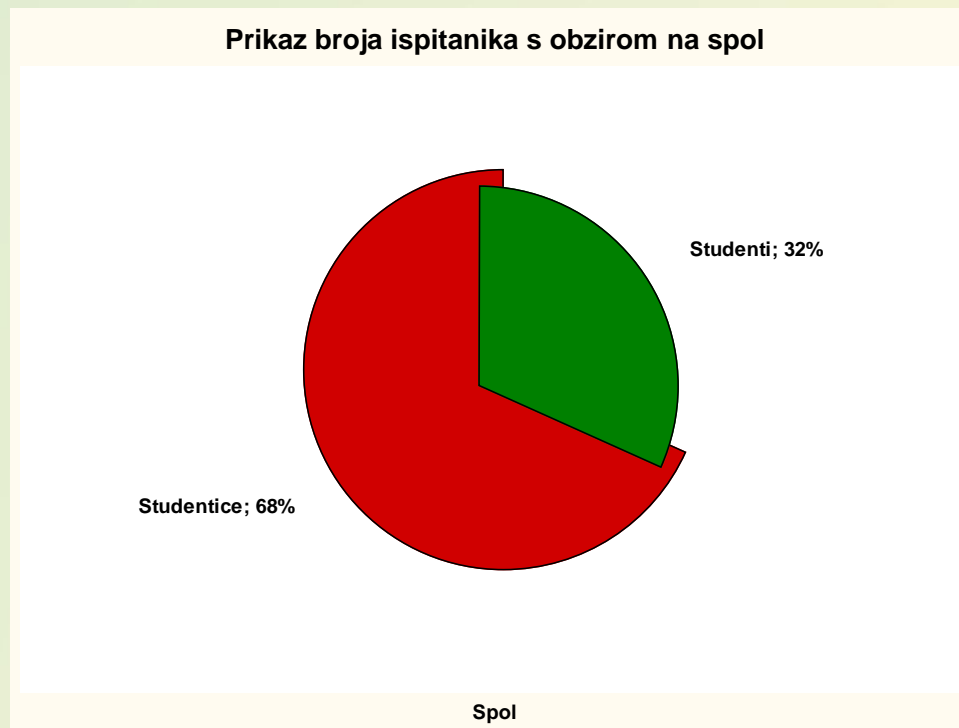
Problemi

1. Ispitati koji su najizraženiji psihosomatski simptomi u studentskoj populaciji.
2. Utvrditi najčešće klasterne simptome u studentskoj populaciji.
3. Provjeriti da li postoje razlike u doživljavanju psihosomatskih simptoma i stupnju ometanja kojeg uzrokuju s obzirom na spol ispitanika.
4. Provjeriti da li postoji povezanost između različitih klastera psihosomatskih simptoma, te sa akademskom, emocionalnom i socijalnom prilagodbom na studiju.

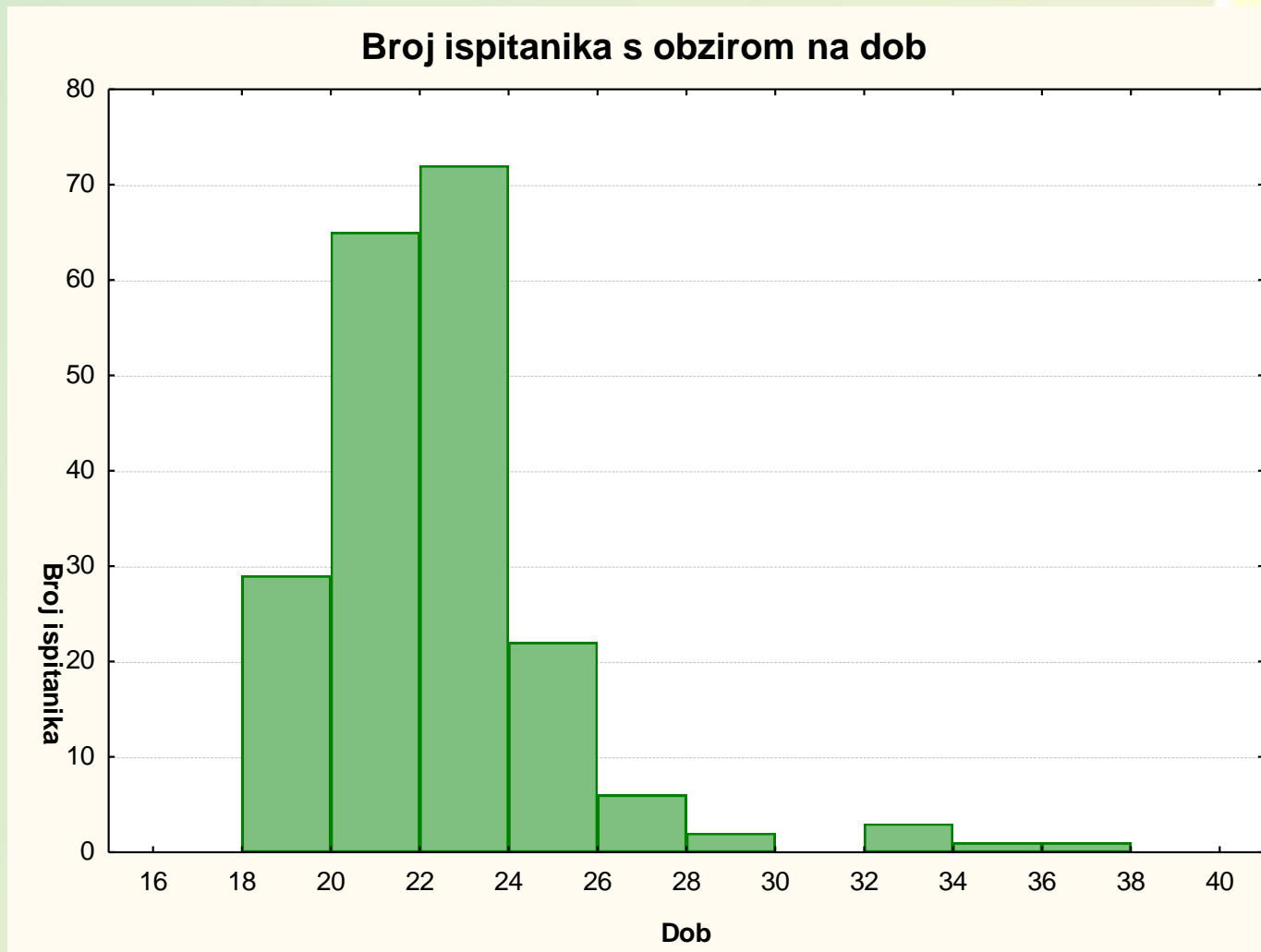
Metodologija

UZORAK:

- U istraživanju su sudjelovala ukupno 202 ispitanika (138 studentica).

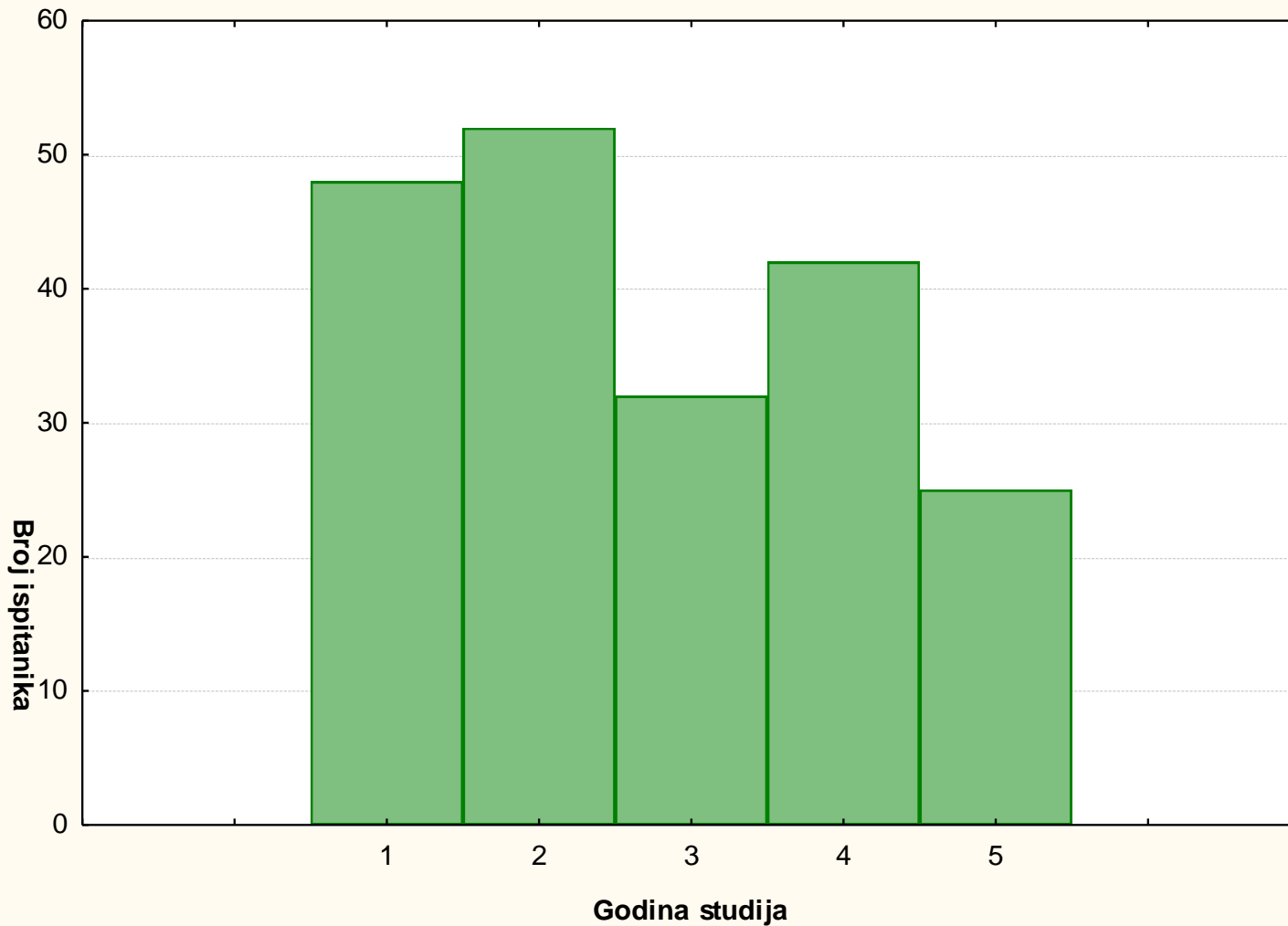

Prosječna dob studenata iznosila je 22,7 godina.

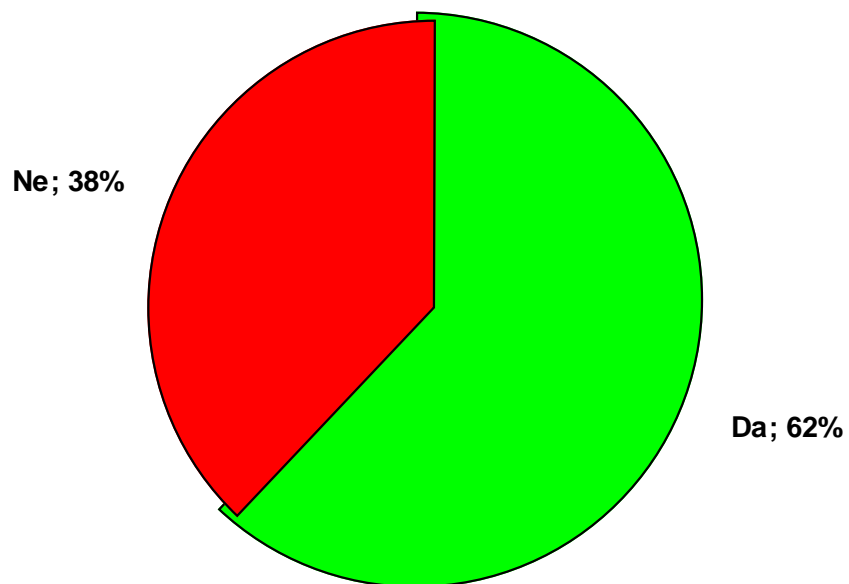

Ispitani su studenti različitih studijskih grupa i godina studija na Sveučilištu u Zadru.

Broj ispitanika s obzirom na godinu studija

Broj ispitanika s obzirom na to da li su promjenili mjesto boravka dolaskom na studij

KORIŠTENI UPITNICI:

1. U ispitivanju je korišten **Upitnik psihosomatskih simptoma** (PSS, Vulić-Prtorić, 2005), koji se sastoji od liste od 35 simptoma i 3 dopunska pitanja kojima se utvrđuje zdravstveni status.
 - Svaki simptom se procjenjuje s obzirom na čestinu doživljavanja u posljednja 3 mjeseca i s obzirom na stupanj u kojem ispitanik procjenjuje da ga taj simptom ometa u svakodnevnim aktivnostima.
 - Faktorskom analizom potvrđena je ranije utvrđena faktorska struktura na uzorku djece i adolescenata. Cronbach alfa na uzorku studenata za skalu učestalosti psihosomatskih simptoma iznosi 0.91, a za skalu subjektivnih procjena ometanja je 0.92.

KORIŠTENI UPITNICI:

2. **Skala prilagodbe na studij** (*Student Adaptation to College Questionnaire, SACQ; autora Bakera i Siryka, 1984*). Upitnik u originalu obuhvaća četiri aspekta prilagodbe na studij, a to su:
 - Akademski prilagodba,
 - Socijalna prilagodba,
 - Osobno-Emocionalna prilagodba i
 - Institucionalna prilagodba.
- Na temelju dosadašnjih nalaza koji dovode u vezu akademski uspjeh, socijalnu podršku, te emocionalnu prilagodbu sa tjelesnom i psihološkom dobrobiti studenata pokazale su se kao najrelevantnije za predmet istraživanja pa su korištene i u ovom istraživanju.

- Faktorskom analizom rezultata utvrđeno je da neke čestice nemaju dovoljno visoko zasićenja na nijednom faktoru te su izbačene iz daljnje analize. Nakon toga u analizi je ostalo 48 čestica koje su formirale 3 faktora.
1. Prvi faktor - **akademska prilagodba** (*Redovito izvršavam obaveze na studiju.; Znam zašto studiram i što od studija očekujem.; Većina stvari koje me zanimaju nisu uopće povezane s mojim studijem...*) objašnjava 12,42% zajedničke varijance.
 2. Drugi faktor - **emocionalna prilagodba** (*U posljednje se vrijeme osjećam napeto ili nervozno.; Za vrijeme ispita ne funkcioniram dobro.; Ne mogu se opustiti u prisustvu drugih na fakultetu...*) objašnjava 14,12% zajedničke varijance.
 3. Treći faktor - **socijalna prilagodba** (*Čini mi se da sam se na fakultetu dobro uklopio.; Ostvario sam nekoliko bliskih odnosa na fakultetu...*) objašnjava 9,8% zajedničke varijance rezultata.
- Pouzdanost ove skale od 48 čestica za sva tri faktora skupa iznosi 0,91.

Rezultati – zastupljenost simptoma

Najizraženiji simptomi su redom:

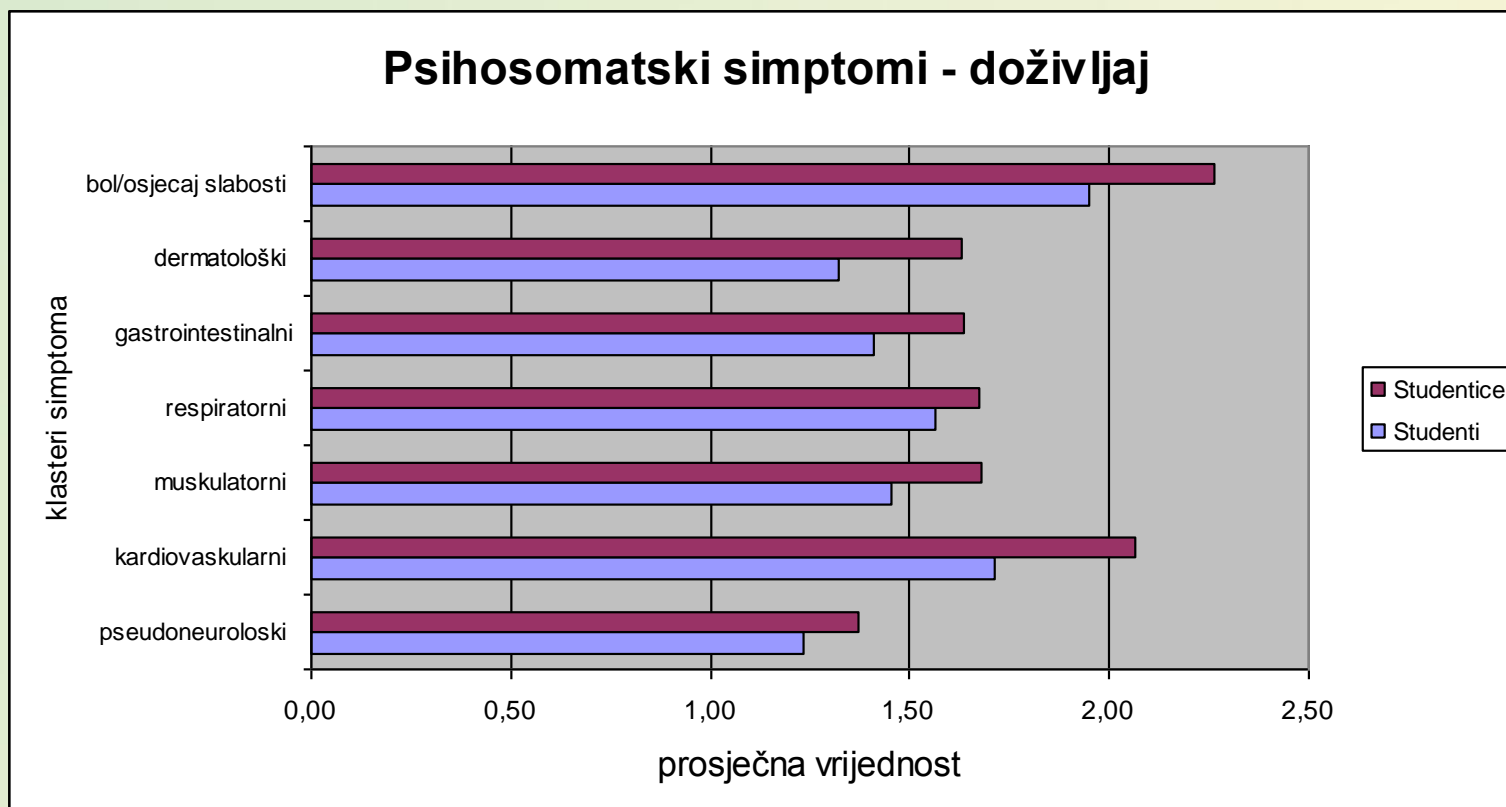
1. manjak energije i umor (M=3,29)
2. bolovi u leđima (M=2,51)
3. glavobolje (M=2,40)
4. ubrzano lupanje srca (M=2,20)
5. učestale prehlade (M=2,10)

Dva najizraženija klastera simptoma:

1. bol i osjećaj slabosti (M=2,17)
2. kardiovaskularne tegobe (M=1,95)

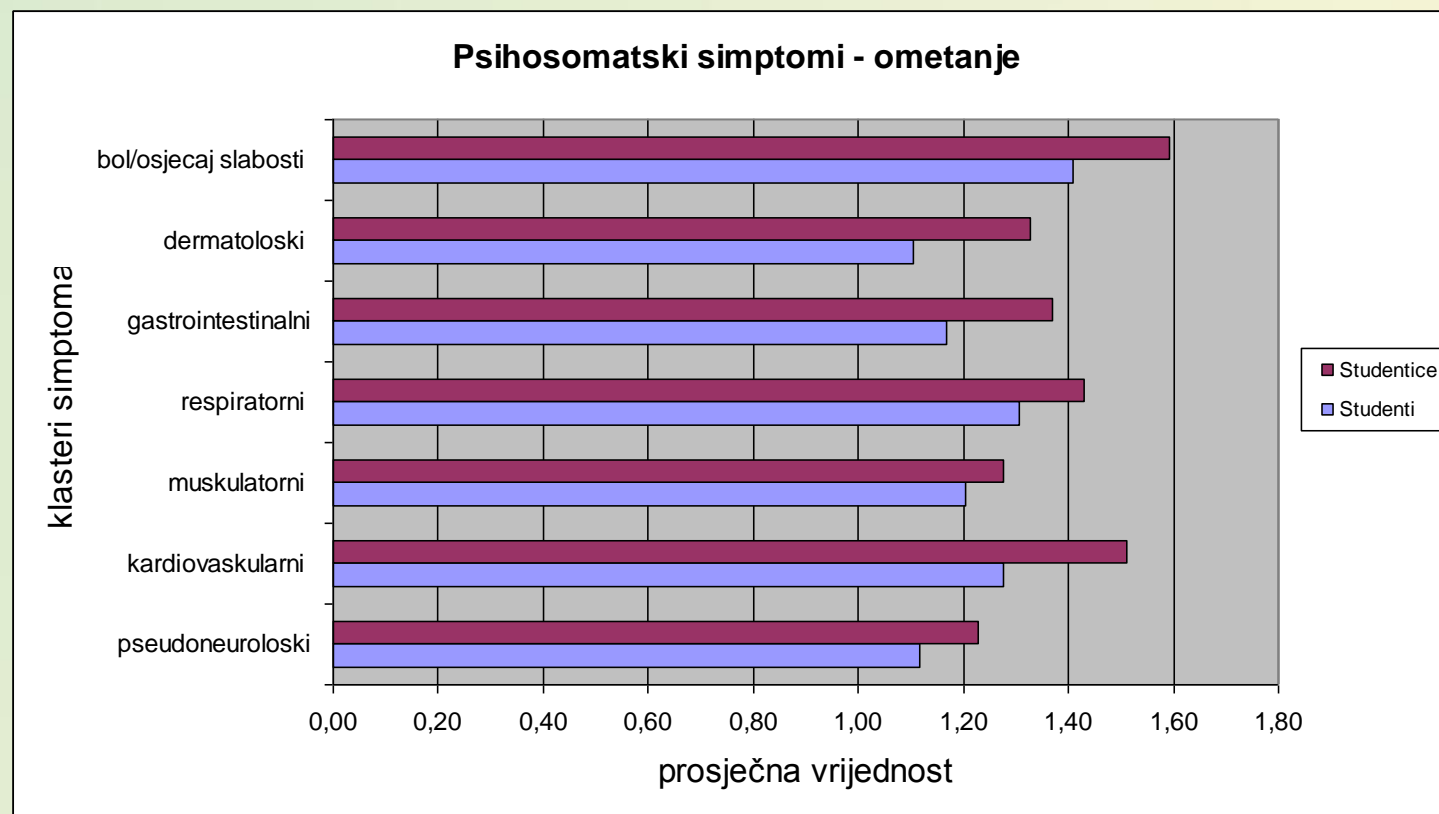
Rezultati – spolne razlike

- Studentice ukupno imaju značajno više simptoma ($F=12,69$; $p<0,05$).
- Statistički značajna razlika utvrđena je i posebno za doživljaj skupine pseudon. ($F=5,32$; $p<0,05$), kardiov. ($F=6,89$; $p<0,05$), gastroi. ($F=9,41$; $p<0,05$) i dermat. simptoma ($F=8,99$; $p<0,05$), te bolova i osjećaja slabosti ($F=8,95$; $p<0,05$).

Rezultati – spolne razlike

- Studentice doživljavaju navedene simptome u većoj mjeri ometajućima ($F=16,80$; $p<0,05$).
- Statistički značajna razlika utvrđena je i posebno za ometanje uzrokovano doživljenim simptomima skupine pseudoneuroloških ($F=7,19$; $p<0,05$), kardiovaskularnih ($F=11,75$; $p<0,05$), gastrointestinalnih ($F=15,03$; $p<0,05$) i dermatoloških simptoma ($F=11,26$; $p<0,05$), te bolova i osjećaja slabosti ($F=10,78$; $p<0,05$).

Rezultati - korelacije

Korelacije među klasterima psihosomatskih simptoma za cijeli uzorak (N=202; $p < 0,05$)

	1. Kardiovaskularni	2. Muskulturni	3. Respiratorni	4. Gastrointestinalni	5. Dermatološki	6. Bol/osjećaj slabosti
1.	0,53	0,41	0,50	0,63	0,35	0,50
2.		0,45	0,52	0,62	0,37	0,53
3.			0,42	0,50	0,25	0,58
4.				0,54	0,31	0,44
5.					0,44	0,55
6.						0,30

Korelacije među klasterima psihosomatskih simptoma za studente (N=64; p<0,05)

	1. Kardiovaskularni	2. Muskulatorni	3. Respiratorni	4. Gastrointestinalni	5. Dermatološki	6. Bol/osjećaj slabosti
1.	0,42	0,44	0,42	0,62	0,20	0,29
2.		0,37	0,51	0,65	0,23	0,38
3.			0,42	0,47	0,28	0,49
4.				0,61	0,06	0,45
5.					0,27	0,47
6.						0,34

Korelacije među klasterima psihosomatskih simptoma za studentice (N=138; p<0,05)

	1. Kardiovaskularni	2. Muskulatorni	3. Respiratorni	4. Gastrointestinalni	5. Dermatološki	6. Bol/osjećaj slabosti
1.	0,55	0,40	0,52	0,62	0,36	0,56
2.		0,46	0,52	0,59	0,37	0,57
3.			0,41	0,50	0,22	0,61
4.				0,51	0,36	0,43
5.					0,44	0,55
6.						0,26

Korelacije između subskala SACQ-a i klastera simptoma iz PSS-a ($p < 0,05$)

	Emoc.pr	Soc.pr.	Pseudon.	Kardiov.	Musk.	Respir.	Gastroint	Derma.	Bol/osjećaj slabosti
Akadska prilagodba	0,44	0,53	-0,08	-0,16	-0,04	-0,15	-0,17	-0,08	-0,05
Emocionalna prilagodba		0,40	-0,41	-0,44	-0,27	-0,33	-0,46	-0,16	-0,44
Socijalna prilagodba			-0,25	-0,11	-0,09	-0,10	-0,13	0,02	-0,13

- **Pseudoneurološki:** vrtoglavica, gubitak ravnoteže, dvostruka slika, zamućeni vid, nesvjestica...
- **Kardiovaskularni:** ubrzano lupanje srca, bol u grudima, prekomjerno znojenje
- **Muskulturni:** mišićna napetost, slabost mišića
- **Respiratorni:** teškoće disanja, osjećaj gušenja, prehlada
- **Gastrointestinalni:** mučnina, grčevi u trbuhu, proljev, povraćanje....
- **Dermatološki:** kožni osip, svrbež/crvenilo kože, akne ili bubuljice
- **Bol/osjećaj slabosti:** glavobolje, bol u leđima, manjak energije...

Korelacije između subskala SACQ-a i klastera simptoma iz PSS-a za studente (N=64;p<0,05)

	Emoc.pr.	Soc.pr.	Pseudon .	Kardiov.	Musk.	Respir.	Gastroin t.	Derma.	Bol/osje caj slabosti
Akadska prilagodba	0,58	0,63	-0,20	-0,27	-0,08	-0,18	-0,19	-0,03	-0,12
Emocionalan prilagodba	1,00	0,38	-0,27	-0,43	-0,19	-0,42	-0,41	0,09	-0,34
Socijalna prilagodba		1,00	-0,32	-0,25	-0,14	-0,05	-0,19	-0,18	-0,21

Korelacije između subskala SACQ-a i klastera simptoma iz PSS-a za studentice (N=138;p<0,05)

	Emoc.pr.	Soc.pr.	Pseudo n.	Kardiov.	Musk.	Respir.	Gastroint.	Derma.	Bol/osjećaj slabosti
Akadska prilagodba	0,43	0,46	-0,05	-0,14	-0,04	-0,15	-0,20	-0,13	-0,04
Emocionalna prilagodba		0,44	-0,43	-0,41	-0,27	-0,29	-0,43	-0,16	-0,44
Socijalna prilagodba			-0,23	-0,06	-0,08	-0,13	-0,12	0,08	-0,10

Zaključak

- Najizraženiji simptomi u uzorku studenata su manjak energije i umor, bolovi u leđima, glavobolje, ubrzano lupanje srca i učestale prehlade.
- Dva najizraženija klastera simptoma su bol i osjećaj slabosti, te kardiovaskularne tegobe.
- Studentice općenito imaju značajno više simptoma i doživljavaju ih u većoj mjeri ometajućima (pseudon., kardiov., gastroi., dermat., te bolovi i osjećaj slabosti)
- Veći broj simptoma iz jedne skupine često prati i povećani broj simptoma iz ostalih skupina.

- Akademska, socijalna i emocionalna prilagodba su značajno pozitivno povezane.
- Emocionalna prilagodba negativno je povezana sa svim klasterima psihosomatskih simptoma.
- Akademska prilagodba je negativno povezana s kardiovaskularnim, respiratornim i gastrointestinalnim simptomima.
- Socijalna prilagodba negativno je povezana s pseudoneurološkim simptomima.

Hvala na pažnji !

STUDENTSKO SAVJETOVALIŠTE

Sveučilište u Zadru

Trg kneza Višeslava 9, 2. kat,

Tel. 0800 200 199 ili 200 820

E-mail: savjetovaliste@unizd.hr

www.unizd.hr/savjetovaliste

